

Srbija je ostvarila odlučujući napredak u razdvajanju delatnosti u Srbijagasu, mada je potrebno dovršiti taj posao, navodi se u izveštaju Energetske zajednice za 2014-15 godinu. Kao neki od ključnih zadataka za Srbiju navode se puno izdvajanje distribucije u elektroenergetskom sistemu i dodatne mere za razdvajanje kontrole s obzirom na to da su i Elektromreža Srbije i EPS državna preduzeća. Nezavisnost regulatornog tela ocenjena je kao solidna, a glavne zamerke odnose se na ograničavanje zapošljavanja, kao i plata koje posledično nisu konkurentne platama u sektoru koji Agencija reguliše. Predstavljajući izveštaj 1. septembra u Beogradu, direktor Sekretarijata Energetske zajednice Janez Kopač izjavio je da je Srbija u regionu "najnaprednija i najrazvijenija u pogledu otvaranja tržišta struje i gasa", ali i ukazao na zadatke koji predstoje.

"Energetskim zakonom Srbija je u potpunosti prenela takozvani Treći energetski paket, tako da je sada srpsko zakonodavstvo potpuno u skladu sa evropskim pravnim poretkom. Na području zakonodavstva stvari su se sredile. Primena još nedostaje, ali može se to i razumeti, pošto je Zakon usvojen tek u decembru prošle godine i svi podzakonski akti još nisu doneti", rekao je Kopač na konferenciji za novinare.

Energetska zajednica je u Izveštaju za 2015. pohvalila Srbiju kao prvu zemlju te organizacije koja je u zakon pretočila odredbe Trećeg energetskog paketa EU. To je učinjeno Zakonom o energetici iz decembra 2014. godine, a rok za brojna podzakonska akta je kraj 2015.

U fokusu izveštaja je razdvajanje proizvodnje, distribucije i snabdevanja u elektroenergetici, što je na pravnom planu započeto u julu 2013, dok je prva faza reorganizacije predviđene vladinim programom iz novembra 2014. završena u julu 2015. kada je EPS reorganizovan u šest pravnih celina.

Energetska zajednica je ukazala da je potrebno dovršiti restrukturiranje EPS-a tako da se obezbedi puno izdvajanje operatora distributivnog sistema u skladu sa Zakonom o energetici. Kopač je novinarima rekao da je osnovana posebna firma, a da sada, kako je istakao, nedostaje još takozvana funkcionalno razdvajanje.

"Nadamo se da će se to u sledećim mesecima uredno završiti", rekao je Kopač.

U drugoj fazi, do 1. jula 2016. godine, EPS će biti transformisan u akcionarsko društvo. Posebno se ukazuje da su potrebne mere kojima bi se garantovalo razdvajanje kontrole u skladu sa zahtevima Trećeg energetskog paketa s obzirom na to da su i EMS i EPS u državnom vlasništvu.

Odluka o regulaciji cena u maju 2017.

Kada je reč o regulaciji cena, navodi se da su kontrolisane cene sada ostale pravo domaćinstava i malih potrošača, a da će AERS do 1. maja 2017. objaviti izveštaj o potrebi dalje regulacije cena. Regulisane odnosno subvencionisane cene ostaće do odluke AERS da

nije potrebna dalja regulacija. Tada bi se raspisao i javni poziv za garantovanog dobavljača, odnosno dobavljača za slučajeve u kojima kupac nije odabrao dobavljača, a do tada EPS snabdevanje ima tu ulogu.

Navodi se da je 2014. godine na tržištu struje u Srbiji bilo 40 snabdevača uglavnom u preprodaji i prekograničnoj trgovini, dok ih je sedam radilo na snabdevanju krajnjih kupaca. U izveštaju se ukazuje da će ove godine prvi put biti održane zajedničke aukcije Srbije i BiH za alokaciju kapaciteta za prekograničnu interkonekciju. Za 2015. AERS je odobrio bilateralne sporazume o aukcijama za dodelu prekograničnih kapaciteta između EMS-a i operatera okolnih zemalja bugarskog ESO, hrvatskog HOPS, mađarskog MAVIR, rumunske Transelektrika i NOS BiH.

Kopač je rekao da je otvoreno i pitanje učešća Republike Srbije u Kancelariji za dodeljivanje prekograničnih kapaciteta, koja ima centralu u Podgorici, ali da će to možda biti rešeno narednih dana.

“Srbija je najavila da će prekograničnu trgovinu električnom energijom u potpunosti voditi preko te regionalne centrale, što joj je i obaveza, ali izgleda da granica sa BiH ostaje otvorena, i za sada još će se izgleda preko nje trgovati bilateralno, a ne multilateralno”, rekao je Kopač.

Navodi se i da se ne primenjuje sporazum elektromreža Srbije i Kosova EMS i KOSTT o upravljanju mrežom i sistemom kojim je trebalo da bude rešen dug spor između dva operatora.

Napredak u sektoru gasa

U sektoru gasa je prethodni izveštajni period okarakterisan kao prekretnica. Posebno se ukazuje da je ostvaren napredak u razdvajanju delatnosti u Srbijagasu.

Kako se navodi, u junu 2015. godine je vlada usvojila odluke za uspostavljanje kompanija sa ograničenom odgovornošću Tansportgas Srbija i Distribucijagas Srbija. Ističe se da su se Ministarstvo energetike Srbije i Sekretarijat Energetske zajednice saglasili da tesno sarađuju u punom razdvajanju delatnosti u praksi.

Podseća se da je rok za razdvajanje istekao 1. jula 2007, da je pokrenut i postupak u okviru Energetske zajednice zbog toga.

Uprkos napretku, delatnosti u vertikalno integrisanim kompanijama Srbijagasu i Jugorosgasu još nisu razdvojene u punom smislu evropske direktive, a nijedna od ovih kompanija nema programe za prilagođavanje proipsima. Kada se isprave nedostaci Srbija će, kako se navodi, dobiti dobar pravni okvir za široku i raznovrsnu paletu snabdevanja gasa po konkurentnim cenama.

Kada je reč o regulatoru, Agenciji za energetiku Srbije, zamerka Energetske zajednice je da

su plate ograničene propisima o primanjima u javnoj službi i zato nisu konkurentne platama u sektoru. Takođe, novi zaposleni mogu se primati tek uz odobrenje skupštinskog odbora za administrativna i budžetska pitanja.

U ostalom, regulativa u pogledu AERS-a je pozitivno ocenjena, uz napomenu da Srbija, uz Crnu Goru, ima najtransparentniju proceduru za izbor članova Saveta, kao i da je uspostavljena kao nezavisno telo i da je otpuštanje članova Saveta Agencije svedeno na ograničene slučajeve poput sukoba interesa i krivičnih dela.

izvor: euraktiv.rs